

Rapport från inspektion den 1 mars 2023 av Överförmyndaren i Norrtälje

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) kritiserar Överförmyndaren på följande punkter:

- Lång handläggningstid för anmälan om behov av godmanskap.
- Bristfällig handläggning av felsända ansökningar.

Inledning

Inspektionen har skett genom ett platsbesök på Överförmyndarens kansli den 1 mars 2023. Inspektionen genomfördes genom att Länsstyrelsen inledningsvis granskade överförmyndarens aktregister. Vid tillsynsbesöket granskades 23 akter. Se bilaga med information om vilka akter som har granskats.

Överförmyndaren fick möjlighet att yttra sig över ett utkast av rapporten som Länsstyrelsen skickade ut den 7 juni 2023. Efterföljande sammanträde hölls den 23 maj 2023. På sammanträdet deltog Johan Graflind från kansliet samt överförmyndare Bo Wetterström. Från Länsstyrelsen deltog Anton Tysklind och Hans Lind.

Om Länsstyrelsen funnit anledning att kommentera Överförmyndarens handläggning tas det upp i rapporten.

Läget på kansliet

Överförmyndarens kansli flyttade vid årsskiftet 2022-2023 tillbaka till Norrtälje kommun efter att ha varit placerat i Täby kommun under flera år. Detta har inneburit att ny personal behövt rekryterats och en ny enhet behövt instiftats i Norrtälje kommun. Vid inspektionen uppgav Överförmyndaren att det kommer att vara ett pågående arbete med den nya verksamheten men att man ser positivt på den nya placeringen.

Uppföljning av föregående rapport

I rapporten från föregående inspektion riktade Länsstyrelsen kritik mot Överförmyndaren på följande punkter:

- Bristfällig bevakning av redovisning i ett förmynderskap.
- Bristfälligt underlag till beslut om samtycke till förvärv av en bostadsrätt.

Aktgranskning med kritik

Anmälan om behov av god man

Sammanfattning av granskningen

I akt 2022380 gällande ett ärende under uppbyggnad noterade Länsstyrelsen följande.

Den 1 december 2022 (verksamheten fortfarande förlagd i Täby men den flyttades över i mitten av december) inkom ett läkarintyg gällande en huvudman som enligt intyget är i behov av en god man.

Den 23 februari 2023 skickade Överförmyndaren ut en fråga till huvudmannen gällande om hen ville ha god man eller inte.

Länsstyrelsens bedömning

Överförmyndaren ska handlägga varje ärende där någon enskild är part så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att säkerheten eftersätts (se 9 § förvaltningslagen 2017:900, FL). En snabb handläggning av samtliga ärenden hos överförmyndaren är av rättssäkerhetsskäl viktigt för den enskilde, som annars kan riskera att dennes personliga eller ekonomiska förhållanden försämras. Gällande t.ex. anmälningar om behov av förvaltare har Riksdagens ombudsmän, JO, i beslut den 13 maj 2015, dnr 5228-2014, uttalat att det är angeläget att den som är i behov av sådan hjälp kan få den hjälpen utan dröjsmål. Enligt JO bör en sådan anmälan följas av ett ställningstagande från överförmyndaren inom ett par veckor från det att anmälan lämnades in.

När överförmyndaren tagit emot uppgifter om att en person kan vara i behov av t.ex. god man enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken, FB, eller förvaltare ska överförmyndaren, efter utredning, ta ställning till om överförmyndaren ska ansöka om anordnande till tingsrätten, eller om ärendet ska avskrivas. Utredningen ska göras med hänsyn till kraven i FL och överförmyndarens skyldighet enligt 5 § FFO att till tingsrätten ansöka om ställföreträdarskap om överförmyndaren får reda på att ett sådant behövs.

Från att det läkarintyget inkom till Överförmyndaren i det aktuella ärendet till att handläggningen påbörjades tog det tre månader. Länsstyrelsen är kritisk till att det tagit så lång tid innan handläggningen påbörjats i ärendet.

Handläggning av felsända ansökningar

Sammanfattning av granskningen

I akt 2022567 och akt 2022568 noterade Länsstyrelsen följande.

I båda akter inkom en ansökan om anordnande av godmanskap den 5 januari 2022. I akt 2022567 hade huvudmannen ansökt för sin egen räkning och i akt 2022568 hade en nära anhörig skickat in ansökan för huvudmannens räkning. Vid ansökningarnas ankomst påbörjade Överförmyndaren utredningar om behov av godmanskap i de båda akterna. Ansökningarna skickades dock inte vidare till tingsrätten.

I båda akterna finns en tjänsteanteckning upprättad den 14 februari. Enligt tjänsteanteckningen har Överförmyndaren pratat med tingsrätten angående att ärendena ligger hos fel tingsrätt och eventuellt behöver flyttas till behörig tingsrätt. Vid tidpunkten för Länsstyrelsens inspektion hade ansökningarna, enligt akternas diarium, inte skickats från Överförmyndaren till tingsrätten.

Länsstyrelsens bedömning

En ansökan om god man eller förvaltare, från någon som är behörig att ansöka enligt 11 kap 11 § FB, ska översändas till tingsrätten. Det är tingsrätten som ska pröva ansökningar om anordnade av godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB och förvaltarskap och om ansökan istället har inkommit till Överförmyndaren bör myndigheten hjälpa den sökande tillrätta (se 6 § FL).

Då en överförmyndare får in en ansökan om god man eller förvaltare från behörig sökande ska Överförmyndaren snarast sända över ansökan, eventuellt tillsammans med ett eget yttrande, till tingsrätten som är behörig att pröva frågan (se JO 2002/03 s. 417 och 2005/06 s. 422). Felsända handlingar bör således enligt Länsstyrelsen åtgärdas omgående. Överförmyndaren förtjänar därför viss kritik för handläggningen.

Aktgranskning utan kritik

Omprövning av förvaltarskap

Sammanfattning av granskningen

I akt 201099 gällande ett förvaltarskap noterade Länsstyrelsen följande.

Omprovningen av förvaltarskapet gällande år 2022 är registrerad i dagboken den 5 december 2022 som ”Omprovning av förvaltarskap granskad – 2022 inget skäl att förvaltarskapet ska upphöra eller förändras i omfattning”. I akten finns ingen handling gällande omprovningen av förvaltarskapet.

Vid inspektionen ställde Länsstyrelsen frågan till Överförmyndaren om hur förvaltarskapsomprovningar registreras i ärendehanteringssystemet. Överförmyndaren uppgav att ställningstagandet om att ansöka om förvaltarskapets upphörande eller inte registreras i ärendehanteringssystemet men att ingen handling eller tjänsteanteckning upprättas. Ställningstagandet finns därför endast i en så kallad ”räkningsbild” i systemet i form av en ifylld ruta som visar huruvida Överförmyndaren bestämt sig för att ansöka om förvaltarskapets upphörande eller inte.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt 5 § 2 st förmyndarskapsförordningen (1995:379) ska Överförmyndaren årligen särskilt granska samtliga förvaltarskap för att pröva om det finns skäl att ansöka om upphörande av förvaltarskapet.

Överförmyndarens omprovning av förvaltarskap ska dokumenteras och registreras. Av handlingen ska även framgå när och av vem eller vilka som prövat frågan om omprovning. Länsstyrelsen uppmanar därför Överförmyndaren att se över hur omprovning av förvaltarskap dokumenteras och registreras framöver.

Övrigt

Inget att notera.

Rapporten har upprättats av Anton Tysklind med Hans Lind som medverkande

Bilaga:

Granskade akter

Kopia till:

Överförmyndaren

Kommunfullmäktige i Norrtälje kommun

Kommunstyrelsen i Norrtälje kommun

Kommunrevisorerna i Norrtälje kommun

Granskade akter

Godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB

2016006, 200126, 92033, 2022013, 2018203, 87041, 2010080.

Förvaltarskap

2020076, 2010099, 2010114, 2021030, 2015248.

Förmynderskap

2021101, 2022310, 2020218, 2022310, 2020217, 2014161.

God man för ensamkommande barn

2022221.

Under uppbyggnad

2022570, 2022567, 2022568, 2022283.